

Marjaana Heinonen

Mennyttä aikaa etsimässä: Musée de la Vie Romantique

Pariisin yli 150 listatun museon joukossa, Montmartren kukkulan juurella, yhdeksännessä kaupunginosassa sijaitsee piskuinen Musée de la Vie Romantique. Kyseessä on romanttisen elämän museo, 1800-luvun alkupuoliskon taiteelle ja kirjallisuudelle omistettu taiteilijakoti. Museon pysyvät näyttelyt esittelevät romantiikan ajan elämää, huonekaluja, muotokuvia ja pääasiassa kirjailija George Sandille kuulunutta esineistöä sekä taidemaalari Ary Schefferin maalauksia.

Musée de la Vie Romantique sijaitsee valeakaasioiden varjostaman kujan päässä, suojassa rue Chaptalin ääniltä. Italialaistyylinen kartanorakennus kivetettyine pihoineen ja ruusutarhoineen luo paikkaan hienovaraisen romanttisen tunnelman. Kuva: Marjaana Heinonen.

Vuonna 1830 rakennettu porvariskoti kuului alun perin hollantilaissyntyiselle taidemaalari ja kuninkaan läheiselle ystävälle Ary Schefferille (1795–1858). Rakennus säilyi suvun omistuksessa vuoteen 1983 asti, jonka jälkeen se avattiin yleisölle Musée Renan-Scheffer -nimisenä. Mittavien muutostöiden jälkeen museo avattiin uudelleen 1987 nimellä Musée de la Vie Romantique. Pigallen sydämessä, uudeksi Ateenaksikin (La nouvelle Athènes) kutsutulla alueella olevassa kodissaan, Scheffer isännöi vuosikymmenten ajan perjantai-illan salonkeja, joiden vakituksia vieraita olivat ajan poliittinen ja älyllinen eliitti, kuten naapurissa asuva George Sand yhdessä Frédéric Chopinin kanssa. Muita salongin tunnettuja vieraita olivat esimerkiksi Delacroix, Ingres, Alphonse de Lamartine, Liszt, Rossini, Dickens, Tourgueniev ja Berlioz sekä muusikkosisarukset Maria Malibran ja Pauline Viardot.

Museoon sisään tultaessa sen ensimmäisessä huoneessa, niin kutsutussa muistoesinehuoneessa on esillä maalauksia, piirustuksia ja esineistöä, joka on kuulunut Amantine Lucile Dupinille (1804–1876), joka tunnetaan paremmin pseudonyymillä George Sand. Vitriineissä on eriskummallinen ja ehkä satunnainenkin (kuriositeetti)kokoelma romantiikan ajan esineitä ja koruja, kuten eeben- ja norsunluisia kaiverrettuja rasioita ja pienesineitä, joita koristavat taidokkaat miniatyyrimaalaukset, pitsi, kulta ja helmiäinen. Esineisiin kuuluu myös kristallisia makeispurnukoita, perhevalokuvia ja lasikantisia medaljonkeja, joiden alle on säilötty Sandin ja hänen lastensa hiuskiehkuroita.

Lasivitriinissä vasemmalta oikealle:

Auguste Clésinger (1814–1883): Kipsinen muotti Frédéric Chopinin (1810–1849) kädestä, jadetabletti, puinen laatikko, jonka päällä teksti *Ecrives moi souvent*.

Auguste Clésinger: George Sandin käsi. Käden alla Alpine-romaanin käsikirjoitus, joka jäi kesken Sandin sairastuttua ja kuoltua.

Sandin ja Chopinin emblemaattiset kädet muistuttavat heidän suhteestaan.

Kuva: Marjaana Heinonen.

Museon ensimmäisen kerroksen sali, George Sand –galleria, runsaine sisustuksineen johdattaa katsojan romantiikan aikaan. Seiniä koristavat kauniit tapetit ja lukuisat Sandin ja hänen läheistensä muotokuvat, ikkunoita muhkeat verhot. Huone täyttyy pöydistä, tuoleista, lipastoista, kandelaabereista ja maljakoista. Manttelin päällä roikkuu ovaalinmuotoinen, ehkä tunnetuin George Sandia esittävä maalaus. Sinisessä piirustushuoneessa on esillä Sandin taidokkaita vesiväritöitä, joita hän keksimänsä tekniikan mukaan kutsui dendriiteiksi. Painaen siveltimen kahden paperin väliin hän teki tahrajälkiä, joista hänen mielikuvituksessaan muotoutui satunnaisia maisemia metsineen, vuorineen ja järvineen ja jotka hän sitten viimeisteli vesivärisiveltimellä. Sekä teosten sisältö, kuvitellut mielenmaisemat, että tekotapa noudattavat romantiikan ymmärrystä taiteilijan yhteydestä korkeampiin voimiin ja luontoon ja toisaalta korostavat haaveilua ja mielikuvitusta. Romantiikan aika suosi luovan neron käsitettä, eikä ollutkaan harvinaista, että moni aikakauden tietyllä alalla kunnostautunut taiteilija toteutti Sandin tavoin luovuuttaan myös toisilla aloilla.

Museon alakerran sali. Ovaali maalaus, joka roikkuu peilin edessä: Auguste Charpentier (1813-1880): George Sand.
Öljy kankaalle, noin 1837.
Kuva: Marjaana Heinonen.

Toisessa kerroksessa on ensisijaisesti Ary Schefferin maalauksia sekä taide-esineitä. Romantiikan ajalle tyypilliseen tapaan Scheffer ammensi inspiraationsa oman aikakautensa kirjallisuudesta, kuten Goethesta, Scottista ja Byronista, mutta myös uusgotiikasta ja uskonnosta. Lisäksi esillä on hänen runsaasti tuotannostaan muotokuvia.

Museo on viehättävä, hieman nuhjuinen kokonaisuus, miltei kuin jäännös 1800-luvulta krumeluureine vaaseineen ja miniatyyrisine turhakkeineen. Museosta muodostuu helposti mielikuva romantiikan ajan elämästä yläluokkaisena, kevyenä, huolettomana bling blinginä, kauniiden kerrospukujen ja huolellisten kampausten loistona, kuin erityisin pukeutumis- ja käyttäytymiskoodin varusteltuna performanssina. Ennen kaikkea minut houkutteli museoon George Sand, joka oli aikanaan hyvinkin antagonistinen henkilö. Vaikka yläluokan elämää hallitsi hyvin tiukka etiketti, se paradoksaalisesti soi naiselle myös mahdollisuuksia toteuttaa toisenlaistakin elämää, jota Sand sääntöjä venyttäen tekikin. Hänen julkinen tupakointinsa aiheutti pahennusta ja hän myös keksi kulkea housuissa, mikä mahdollisti aivan erilaisen liikkumisen ja toisenlaisen vapauden kuin raskaat, leveät hameet, sillä housuihin pukeutuneena hän pääsi sisään paikkoihin, jotka olivat normaalisti naisten ulottumattomissa. Sandissa henkilöityi romantiikalle tyypillinen tunteiden ja vapauden korostaminen, mikä konkretisoitui useina rakkaussuhteina kuuluisien taiteilijoiden kanssa. Tuotteliaan uransa Le Figarossa aloittaneena Sand julkaisi proosaa, runoja, näytelmiä, kirjallisuuskritiikkejä ja oli perustamassa sanomalehteä. Tästä kaikesta olisi suonut

näkevänsä ja kokevansa enemmän, varsinkin kun museo mainitsee olevansa yksi Pariisin kolmesta kirjallisesta museosta Maison de Balzacin ja Maison de Victor Hugon rinnalla.

Museon pihan ateljeerakennukset, joista toisessa maalasi Scheffer, toisessa hänen veljensä Henri Scheffer, toimivat vaihtelevien näyttelyiden tilana, jotka vierailun aikana olivat muutostöiden vuoksi suljettu. Päärakennuksen sivulla sijaitsee talvipuutarha asiantuuluvine grottoineen ja sen edessä romanttinen puutarha, jossa voi nauttia museon mainostamia teesalonkeja (salon de thé dans le jardin). Museo järjestää myös mm. opastettuja kävelyreittejä lähikortteleihin sukeltaen nouvellethènesilaiseen romantiikan maailmaan.

Musée de la Vie Romantiquen ei turhaan sanota olevan yksi Pariisin tarkoin varjelluimmista salaisuuksista, sillä aurinkoisena kevätlauantaina museossa oli vain muutama paikalle eksynyt vierailija – samanaikaisesti, kun jonot Louvren ympärillä kiemurtelevat miljoonien kävijöiden vuosivauhdista.

Musée de la Vie Romantique
16, rue Chaptal,
75009 Paris

Maison de Victor Hugo
6, place des Vosges,
75004 Paris

Maison de Balzac
47, rue Raynouard,
75016 Paris

PS.

Aivan toisenlaisiin romantiikan aikakauden tunnelmiin vie Musée d'Orsayn runsas ”Mustan romantiikan” näyttely, L'ange du bizarre. Le romantisme noir de Goya à Max Ernst, joka lainaa nimensä Edgar Allan Poen kauhukertomuksesta. Teokset vyöryttävät esiin ”mustan” romantiikan hysteeriset ääritunnetilat, vampyyrit, kummitukset ja sotien kauhut, ammentavat alitajunnasta, unimaailmasta, ahdistavista painajaisnäkyistä ja heroisista kärsimyksistä.

L'ange du bizarre. Le romantisme noir de Goya à Max Ernst 9.6.2013 asti
Musée d'Orsay
5, Quai Anatole France,
75007 Paris

Kirjoittaja opiskelee taidehistoriaa Turun yliopistossa.

